

Др Борђе МИЛОВИЋ

СТАНОВНИШТВО МОЈДЕЖА У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XVIII ВИЈЕКА

На подручју тзв. Комунитади топаљске у доба млетачке владавине вршени су повремени пописи становништва у циљу требовања соли за исхрану пописаног становништва. Пописе о којима је ријеч вршили су главари села или пароси (односно вицепароси). Колико можемо пратити кроз сачувану архивску документацију овог периода¹ овакви пописи становништва вршени су (по појединим мјестима, селима и засеоцима) за године 1750, 1751, 1758, 1763, 1771, 1772, 1773, 1777, 1778. и 1789. Међутим, у многим од ових годишта недостају пописни документи за појединачна села. Стога нека од ових села можемо пратити само у понеким од ових годишта, друга села у другим годиштима, а веома мали број њих можемо пратити кроз сва годишта.

Овим радом задржавамо се само на подацима за село МОЈДЕЖ. Архивска документација за ово село сачувана је само за године: 1751, 1758, 1763, 1771, 1772. и 1789, па смо стога у могућности да односне податке пратимо само кроз ових шест наведених годишта.

Сви пописни документи за Мојдеж писани су старом ћирилицом и на нашем језику. Датирање докумената вршено је по старом календару.

Пошто су и пописи за село Мојдеж (као и за сва остала села и засеoke) сачињени без неког посебног система и реда, то се негде уредно наводе имена и презимена домаћина, негде се уместо тога наводи само лично и очево име, а понегде су подаци још недостатнији. Стога ћemo се, код изношења података за свако пописно годиште, држати реда којег смо се држали и приликом објављивања сличних података за Топлу.² Наиме, пошто прези-

¹ Наравно, није искључено (чак је и врло вјероватно), да је ових пописа било више, али да се много пописних докумената током дугог времена изгубило.

² Ријеч је о мом раду: „Становништво Топле у другој половини XVIII вијека“, Бока — књ. 4, Херцег-Нови 1972, стр. 69—90.

мена држимо нарочито важним, код излагања података из сваког пописног годишта прво ћемо уводно указати на презимена домаћина која се у тој години јављају (наводећи их абецедним редом). Из тога наводићемо и све остале податке и то овим редом: прво породице чији су домаћини у документима наведени по презимену, иза њих породице чији су домаћини означени само својим личним именом и именом оца (односно, ако се ради о ѡдовицама: личним именом и именом мужа), а сасвим на крају и оне породице или појединце за које су подаци у документима још оскуднији.

ПОДАЦИ ИЗ 1751. ГОДИНЕ

Пописни докуменат сачињен је ћирилским писмом и по породицама (тј. по кућама) 1. марта по старом календару, а овјерен од стране главара Бура Брајовића 6. марта исте године, такође по старом календару. Према подацима из пописа укупан број житеља села Мојдежка у овој години износио је 526 душа.

У овом се пописном документу сусрећемо са слиједећим презименима: Андрић, Брајовић, Думовић, Буранић, Буриновић, Кеџојевић, Котленичић, Краљевић, Кулиновић, Марковић, Милић, Миловић, Поповић, Поробић, Париез, Радунчић, Радујевић, Шабо,³ Шиндик, Влаовић, Вујовић, Вујачић, Вилов, Зипанчић и Зорић. Наравно, овај попис презимена не пружа ни приближно праву слику јер за велики број домаћина пописни докуменат не садржи презиме него се за њих наводи само лично и очево име, односно за ѡдовише лично и мужевљово име, а понегде ни толико. Међутим, пажљивим праћењем пописних података за касније године долази се и до нових презимена и до знатног повећана броја пописаних чији подаци садрже презиме (а не само очево име).

Пописни докуменат за ову годину пружа нам, по домаћинствима, слиједеће податке:

Кнез Буро Брајовић — 17 душа, Вилип⁴ Кеџојевић — 16 душа, Бошко Брајовић — 10 душа, Иван Брајовић — 9 душа, Буро Котленичић — 8 душа, Буран Кулиновић — 8 душа, Перо Поповић — 7 душа, Мијат Поповић — 9 душа, Марко Зорић — 6 душа, Шћепан Зипанчић — 15 душа, Иван Думовић — 14 душа, Јован Думовић — 8 душа, Јован Марковић — 13 душа, Петар Влаовић — 9 душа, Јова Влаовић — 7 душа, Буран Миловић — 11 душа, Станиша Радунчић — 7 душа, Буро Вујовић — 12 душа, Вилип Поробић — 10 душа, Мијаило Париез — 10 душа, Мијаило Шабо — 6 душа, Станко Вилов — 6 душа, Иван Миловић — 7 душа, Илија Милић — 7 душа, Лука Вујачић — 8 душа, Милутин

³ Шабо — каснији Шабовићи.

⁴ Вилип = Филип.

Радујевић — 5 душа, Јово Бурановић — 10 душа, Јаков Краљевић — 7 душа, Перо Андрић — 10 душа, Марко Андрић — 9 душа, Томо Буриновић — 5 душа, Митар Шиндик — 10 душа, Јово Иванов — 5 душа, Јово Шћепанов — 4 душе, Перо Попов — 10 душа, Томо Савин — 11 душа, Васо Лучин — 5 душа, Трипо Стојков — 7 душа, Буран Шћепанов — 8 душа, Драшко Мирчетин — 8 душа, Сава Лучин — 3 душе, Шћепан Митров — 7 душа, Томан Митров — 8 душа, Перо Гаврилов — 10 душа, Уико Симов — 9 душа, Сава Вуков — 12 душа, Митар Бошков — 7 душа, Мијат Вукетин — 8 душа, Митар Вучетин — 9 душа, Иван Симов — 8 душа, Симо Јованов — 12 душа, Трипко Ђуров — 8 душа, Јово Ђетков — 8 душа, Митар Мијатов — 6 душа, Митар Вукашинов — 8 душа, Перо Миланов — 6 душа, Никола Вујадинов — 5 душа, Лазар Савин — 4 душе, Шћепан Бошков — 10 душа, сирота Маре Ђурчина — 2 душе,⁵ поп Јово — 13 душа, сирота Стоја — 2 душе, Маре сирота — 3 душе, сирота Манде — 4 душе.

Документ је датиран са 1. марта 1751. год. по старом календару,⁶ а овјеру је извршио тадашњи главар села Ђуро Брајовић 6. марта исте године, такође по старом календару.⁷ Студирајући податке у документу (као и рукопис којим је исти писан) може се утврдити слиједеће. Прије свега погрешан је збир пописаних душа. Наиме, у званичној овјери стоји да је збир пописаних душа 524, а он у ствари тачно износи 526 душа. Грешка потиче највећим делом отуда што је податак „сирота Маре Ђурчина — 2 душе“ унесен накнадно и рукописом другачијим од онога којим је написан пописни документ. Стога вјероватно овај податак није узет у обзир (а можда није ни постојао) приликом извођења укупног збира и овјере. Испод овјере главара стоји биљешка Матије Јововића, канцелијера Комунитетади топаљске, из које се разабира

⁵ Податак „сирота Маре Ђурчина“ убачен је накнадно у пописни документ (на крају списка) и другим рукописом, што је изазвало забуну при својењу укупног броја пописаних. О томе ниже.

⁶ То јасно произлази из заглавља документа у којем стоји дословце записано: „нота од Мојдежа и душа на 1 марта 1751 — погрчаски душе у Мојдежу“.

⁷ Текст овјере је сачуван и дословце гласи: „На 6 марта — 1751 — погрчаски — ја Ђуро Брајовић главар од Мојдежа авермавам ову ноту одуша петстотина идвадесет ичетири помојој души и примам заисте душе соли стара сто итридесет иједан — ја Ђуро Вујиновић подписа заистога Ђура бивши молен од нега неумијући он писати.“

„Авермавам“ = афтермавам, потврђујем (од итал. ријечи affermare = потврдити).

„одуша“ = од душа, т.ј. од становника.

„помојој души“ = по савести, савјесно.

да му је овај попис био предан од стране кнеза Бура Брајовића дана 19. марта 1751. године по новом календару. На основу овог документа за становништво Мојдежа 1751. године требовано је 131 стар⁸ соли.⁹

ПОДАЦИ ИЗ 1758. ГОДИНЕ

И овај пописни докуменат (за 1758. годину) написан је ћирилицом. Садржи попис становништва по кућама, тј. по породицама. Докуменат служи у исте сврхе као и онај ранији (за добијање и расподјелу соли), а сачињен је 1. марта 1758. године по старом календару. Према овом попису укупан број становника села Мојдежа у 1758. години износио је 576 душа.

⁸ Пошто се стално сријетамо са овом мјером за со („стар“) дужни смо о њој дати и нека објашњења.

Мажуранић за ову мјеру (стар) даје ово објашњење: стар, м., сехтаријус, модијус, сестар, тал, стајо; по Ду Цан. и средњелат. ликови стара, пак старијум; тако и г. 1080. по Рач. доц. 130. и д. стара мјера за жито, сол итд.; мјера навластита за ситне ствари, пшенице, соли итд. В. мјера, а исп. Schrad. 530. По Tabella »staio veneto« већи је од бечког вагана, али спомиње се у Дубровнику као мјера текућине »staro di 12 cutli« = 6 бечких мезана (maas). — Рјеч, к. стат., Сењ. стат. чл. 99 и др. (сестаријус, за сол и вино итд.) — види Владимир Мажуранић: Приноси за хрватски правно-повјестни рјечник, изд. ЈАЗУ, Загреб 1908—1922, стр. 1367, под „1. стар“.

Херков се исправно с очитом резервом односи на овакво Мажуранићево објашњење стара (Златко Херков: Мјере Хрватског приморја с особитим освртом на солне мјере и солну трговину, Ријека 1971, стр. 47).

В. Новак сматра да је по свој прилици наше приморје ову мјеру преузело од Млетака, пошто су с Венецијом одржаване трговачке везе и отуда се посебно набављала морска со. Он „стар“ сматра првенствено солном мјером (В. Новак: Супетарски картулар, Загреб 1953, стр. 216).

За нас је оваје од посебног значаја да покушамо утврдити колико је (по тежини) износио СТАР у ово вријеме. Наиме, интересује нас искључиво венецијански стар, јер су многи трговачки градови уздуж наше даљине обале Јадрана имали воје посебне „старе“, који ни издалека нису одговарали венецијанском стару (па се стога овим мјерама нећemo овде ни бавити).

Венецијански стар за маленкост је варирао током времена, али је увијек износио нешто преко 80 литара, а ишао је чак и до нешто преко 83 лит. Тако, у XVI вијеку он износи негде око 83,33 l. почетком XVIII вијека за његову вриједност имамо два податка: 83,716 l. и 81,99733 l. (види: Херков: оп. цит., стр. 53 и тамо наведену архивску документацију и литературу). Код Бурдона (Elementi di aritmetica di Bourdon, Милано 1861) за »staro o staio« налазимо податак да је носио 82,3787 лит.

Према горњем, ма да не можемо прецизно утврдити тежину венецијанског стара соли у том периоду, можемо ипак са дosta сигурности закључити да је он могао износити негде од 82 па до нешто преко 83 литрë. Треба притом имати на уму да се овде ради о старима као солној мјери и не мијешати га са старом као житном мјером (јер би ово иначе тражило многа додатна објашњења).

⁹ Овај пописни докуменат се чува у Херцегновском архиву (ХА): фасц. CCCLXXXIX (Топалски архив) 1751. год., лист бр. 2.

Презимена која се сријетају у овом попису јесу: Андрић, Брајовић, Кецоевић,¹⁰ Буриновић, Краљевић, Миловић, Париез, Радунчић, Рајовић, Шабо, Шиндик, Влаовић и Зипанчић. И овде попис не пружа праву слику постојећих презимена јер су многе породице пописане личним и очевим именом домаћина (односно личним или личним и мужевљевим именом удовице), а негдје су подаци још оскуднији.

Из пописног документа за ову годину разабиру се слиједећи подаци:

Кућа кнеза Бура — 18 душа,¹¹ Боска Брајовића — 10 душа, Вилипа Кецоевића — 9 душа, Глига Кецоевића — 8 душа, Тришка Зипанчића — 4 душе, Коста Влаовића — 8 душа, Митра Миловића — 9 душа, Станише Радунчића — 7 душа, Јова Париеза — 9 душа, Михаила Шабо — 6 душа, Рајовића . . . (недостаје име) — 4 душе, Јакова Краљевића — 5 душа, Пера Андрића — 12 душа, Марка Андрића — 6 душа, Лазара Андрића — 5 душа, Тома Буриновића — 5 душа, Сава Шиндика — 10 душа, Николе Зипанчића — 5 душа, жене Вилипа Влаовића — 3 душе, Јова Иванова — 6 душа, Николе Иванова — 6 душа, Јевта Иванова — 4 душе, Бура Иванова — 8 душа, Танасија Мијова — 4 душе, Јова Стјепанова — 6 душа, Тодора Бурова — 7 душа, Марка Савина — 7 душа, Пера Попова — 6 душа, Алексе Попова — 10 душа, Ивана Стјепанова — 5 душа, Пера Попова — 10 душа, Тома Савина — 10 душа, Вука Лукина — 4 душе, Марка Стјепанова — 11 душа, Сава Стјепанова — 7 душа, Бурана Стјепанова — 6 душа, Тодора Драшкова — 8 душа, Тодора Милошева — 7 душа, Мијата Иванова — 7 душа, Сима Иванова — 4 душе, Стјепана Митрове — 7 душа, Томана Митрове — 6 душа, Ивана Бошкова — 12 душа, Сима Петрова — 6 душа, Николе Иванова — 6 душа, Бурана Иванова — 7 душа, Пера Гавrilova — 11 душа, Бура Вукова — 14 душа, Уика (сиц!) Симова — 9 душа, Мија Николина — 4 душе, Сава Вукова — 10 душа, Митра Бошкова — 4 душе, Мијата Вукетина — 8 душа, Митра Вукетина — 10 душа, Стјепана Бошкова — 11 душа, Остоје Иванова — 8 душа, Сима Иванова — 8 душа, Прока Иванова — 4 душе, Тривка Бурана — 7 душа, Стјепана Лазова — 5 душа, Јова Беткова — 7 душа, Јова Стојанова — 14 душа, Митра Милова — 6 душа, Митра Мијалова — 6 душа, Сава Иванова — 5 душа, Николе Иванова — 6 душа, Бурана Иванова — 7 душа, Пера Мијалова — 5 душа, Николе Вујадинова — 5 душа, Јова Илина — 7 душа, Ивана Вукова — 6 душа, Вука Лучина — 7 душа, Јова Буранова — 7 душа, Сима Петрова — 6 душа, Јована Петрова — 5 душа, Андрије Глигова — 3 душе, попа Јока — 16

¹⁰ Ово презиме се у неким пописним документима јавља као Кецојевић, а у некима (као што је и овај случај) као Кецоевић. Вјероватно се радило о недосљедности пописивача, која је била резултат његове слабе писмености.

¹¹ Ради се без сумње о кући Бура Брајовића.

душа, сироте Маре — 3 душе, калуђера Мија — 2 душе, сироте Маре — 3 душе,¹² сироте Стоје — 2 душе, сироте Буричине — 2 душе, Јако Јова сироте — 4 душе.

У заглављу овог документа стоји: „С. Г. Б.¹³ на први марта 1759. погрчански¹⁴...“ из чега би се у први мах могло закључити да је овај докуменат сачињен у 1759. години по старом календару. Међутим, то није тако (очигледно је грешка у означи године) јер је он у ствари сачињен 1. марта 1758. године по старом календару. Као прво, то произлази из околности што су мјесеца марта 1758. године извршени пописи за читаву Комунитад топаљску (тј. за Топлу и за сва села: Сасовиће, Камено, Жлијеби, Бијела, Башиће, Миочевиће — Кумбор, Беновиће, Куће, Мокрине, Требесин, Ратишевину, Поде и Мојдеж), па је попис за Мојдеж, о којем је овде ријеч, само дио тог укупног пописа споменуте године, који је обухватио читаву Комунитад. Други и још непосреднији доказ лежи у чињеници што је овај исти докуменат поднесен Канцеларији Комунитади топаљске дана 4. марта 1758. године по старом календару, што се јасно види из уредовне биљешке канцелара Сима Вукадинова, која биљешка се налази на дну овог документа. Иначе, овај пописни докуменат сачинио је сам канцелар Комунитади Симо Вукадинов, по казивању и на молбу тадашњег главара села Мојдежа Бура Брајовића, пошто је овај био неписмен. На основу овог документа главар Мојдежа је за своје село требовао од Комунитади 144 стара соли, што је све видљиво из одговарајућих забиљешки на документу.¹⁵

ПОДАЦИ ИЗ 1763. ГОДИНЕ

Након пописа из 1758. године први наредни сачувани попис становништва села Мојдежа је онај из 1763. године. И он је сачињен у исте сврхе као и претходни (ради требовања соли за становништво). Докуменат је писан ћирилицом и сачињен 1. марта 1763. године по старом календару. Према овом попису произлази да је споменутог дана Мојдеж имао укупно 461 становника.

Презимена која се у овом попису спомињу јесу: Андрић, Брајовић, Брковић, Думовић, Кецоевић, Кулинoviћ, Милић, Мило-

¹² Упада у очи да је податак за „сироту Мару“ двапут уведен. Према томе, или се ради о погрешном и двоструком увођењу једног те истог податка или су пак (што није никако искључено) у селу постојале двије „сироте Маре“, чија су домаћинства у оба случаја бројила по три члана.

¹³ С. Г. Б. = Слава Господу Богу.

¹⁴ Свуглје гдје у овим документима стоји „погрчански“ (или „погрчаски“) овим термином се означава датирање по старом календару.

¹⁵ ХА: фасц. СССХС/ПУМА (Политичко-управни млетачки архив); лист бр. 13.

вић, Париез, Поповић, Радојевић, Радунчић, Шабо, Шиндик, Влао-вић, Вујовић, Велаши, Вилов, Вујачић, Зипанчић и Зорић.

Ево и детаљних података овог пописа:

Кућа кнеза Бура Брајовића — 12 душа, Бошка Брајовића — 10 душа, Филипа Кеџеовића — 4 душе, Глига Кеџеовића — 9 душа, Јевта Кеџеовића — 6 душа, Марка Кулиновића — 6 душа, Тодора Кулиновића — 3 душе, Марка Зорића — 8 душа, Пера Поповића — 5 душа, Алексе Поповића — 5 душа, Трипка Зипанчића — 4 душе, Марка Зипанчића — 6 душа, Саве Зипанчића — 6 душа, Сима Брајовића — 4 душе, Тодора Думовића — 5 душа, Мијата Думовића — 7 душа, Сима Думовића — 3 душе, Ивана Брковића — 7 душа, Марка Влаовића — 9 душа, Митра Мило-вића — 9 душа, Станише Радунчића — 7 душа, Пера Радунчића — 7 душа, Марка Вујовића — 8 душа, Мијата Вујовића — 3 душе, Сима Велаши — 7 душа, Прока Велаши — 4 душе, Јова Париеза — 10 душа, Михаила Шабо — 5 душа, Митра Вилова — 7 душа, Митра Милића — 5 душа, Саве Миловића — 6 душа, Тодора Ми-лића — 8 душа, Вука Вујачића — 3 душе, Милутина Радојевића — 2 душе, Пера Андрића — 6 душа, Илије Андрића — 4 душе, Марка Андрића — 7 душа, Лазара Андрића — 6 душа, Шћепана Шиндика — 4 душе, Сава Шиндика — 4 душе, Јована Вукова — 5 душа, Јова Иванова — 8 душа, Николе Иванова — 7 душа, Бура Јовова — 6 душа, Атанасија Миова — 5 душа, Јова Шћепа-нова — 6 душа, Јована Шћепанова — 5 душа, Лазара Мијатова — 4 душе, Пера Попова — 8 душа, Тома Савина — 10 душа, Васа Лучина — 3 душе, Бурана Шћепанова — 5 душа, Драшко Ко-вача — 8 душа, Шћепана Митрова — 4 душе, Томана Митрова — 5 душа, Николе Јованова — 6 душа, Панта Митрова — 3 душе, Саве Вукова — 10 душа, Мијата Вукетина — 5 душа, Митра Бош-кова — 4 душе, Митра Вучетина — 8 душа, Алексе Петрова — 5 душа, Остоје Иванова — 4 душе, Јова Иванова — 5 душа, Трипка Бурова — 7 душа, Јова Беткова — 9 душа, Шћепана Лазаре-ва — 6 душа, Јова Стојанова — 10 душа, Митра Вукашино-ва — 5 душа, Сима Јованова — 4 душе, Пера Миланова — 6 душа, Николе Миланова — 3 душе, Николе Вујадинова — 3 душе, Јована Петрова — 4 душе, Митра Јаковова — 4 душе, попа Јова — 11 душа, сироте Јане — 2 душе, калуђера Мира — 2 душе, сироте Маре — 2 душе, сироте Стане — 1 душа, сироте Јеле — 2 душе.

Истога дана када је и састављен (тј. 1. марта 1763. год. по старом календару) овај је докуменат био поднећен канцеларији Комунитади топальске од стране кнеза од Мојдежа Бура Брајовића, како се то види из званичне биљешке канцелара Комуни-тади Саве Мирковића.¹⁶

¹⁶ ХА: фасц. СССХСІ/ПУМА, лист бр. 10.

ПОДАЦИ ИЗ 1771. ГОДИНЕ

Први наредни попис становништва села Мојдежка јесте овај, сачињен осам година касније, тј. 1771. године. Пошто је било уобичајено да се пописи праве првог марта,¹⁷ то је и овај попис сачињен 1. марта 1771. године, али по старом календару (као, уосталом, и сви ранији). Сачинио га је поп Лука Лучић, парох од Мојдежка, који га је и овјерио. Према овом попису Мојдеж је 1771. године имао 538 житеља.

Овај попис је нешто богатији презименима од ранијих па је утолико и интересантнији јер пружа знатно потпунију слику у том правцу. Презимена која се у овом попису спомињу јесу: Андрић, Брајовић, Брковић, Чворовић, Думовић, Бевеница, Ђурковић, Кецоевић, Котленичић, Котленић, Кулиновић, Лучић, Милић, Миловић, Париз, Поповић, Поробић, Радоевић, Радунчић, Шиндик, Шабо, Влаовић, Велаш, Вилов, Вујачић, Вујовић, Зипанчић, Зорић и Жариновић (?).¹⁸

Пописни подаци по кућама дају слиједећу слику:

Кућа кнеза Ђура Брајовића — 9 душа, Саве Бошкова Брајовића — 8 душа, Јова Иванова Брајовића — 8 душа, Николе Иванова Брајовића — 7 душа, Николе Јованова Брајовића — 7 душа, Вилипа Кецоевића — 6 душа, Рада Кецоевића — 8 душа, Евта¹⁹ Кецоевића — 5 душа, Ђура Котленичића — 5 душа, Танасија Котленичића — 6 душа, Ђамјана Кулиновића — 9 душа, Марка Кулиновића — 5 душа, сироте Стане Кулиновић — 2 душе, Јова Поповића — 5 душа, Ивана Поповића — 5 душа, Лазара Поповића — 6 душа, Марка Зорића — 4 душе, Пера Поповића — 7 душа, Тома Савина Поповића — 12 душа, Васа Лучина Поповића — 5 душа, Тривка Зипанчића — 4 душе, Васа Маркова Зипанчића — 5 душа, Ђура Савина Зипанчића — 6 душа, Сима Брајовића — 8 душа, Тодора Думовића — 2 душе, Мијата Думовића — 7 душа, Сима Јованова Думовића — 4 душе, Николе Савина Котленића — 4 душе, Шћепана Митрова Чворовића — 6 душа, Томана Митрова Чворовића — 5 душа, Ивана Брковића — 11 душа, Марка Влаовића — 12 душа, Николе Влаовића — 5 душа, сироте Маре

¹⁷ Вјероватно стога што је по млетачком рачунању (»moge veneto«) година починала са првим марта.

¹⁸ За ово презиме нисмо сасвим сигурни јер је у документу врло нечитко написано, па постоји могућност грешке у дешифрирању. На ово презиме нисмо наилазили ни у једном досадашњем попису становника села Мојдежка, као ни у оним каснијим (из година 1772. и 1789, о којима ће бити касније ријечи). Међутим, пописни подatak, у односу на лице које у овом попису носи ово презиме, имали смо и у претходном пописном документу (из 1763. год.), само се у њему појављује без презимена, као „сирота Јеле — 2 душе“, а у овом пописном документу као „сирота Јеле Жариновић — 2 душе“ (наравно, претпостављајући да смо у овом документу презиме тачно прочитали).

¹⁹ Евто = Јевто (Јефто).

Влаовић — 3 душе, Сава Буранова Миловића — 2 душе, сироте Стане Миловић — 4 душе, Станише Радунчића — 7 душа, Пера Гаврилова Радунчића — 7 душа, Марка Вујовића — 9 душа, Пера Андрића — 7 душа, Јована Бурановића — 8 душа, Милутина Радојевића — 2 душе, Илије Андрића — 4 душе, Данила Андрића — 3 душе, Лазара Андрића — 6 душа, Сава Андрића — 4 душе, сироте Јеле Жариновића — 2 душе,²⁰ Саве Шиндика — 4 душе, Андрије Шиндика — 2 душе, Вука Лучина Вујачића — 5 душа, Тодора Милића — 6 душа, Бура Милића — 5 душа, Николе Вујадинова Бевенице — 4 душе, Васа Перова Бевенице — 4 душе, Сима Јованова Бевенице — 6 душа, Глига Мијатова Милића — 5 душа, Саве Миловића — 5 душа, Јова Миловића — 5 душа, Михаила Шабо — 4 душе, Пера Вилова — 3 душе, Митра Вилова — 8 душа, Јова Париеза — 12 душа, Сима Велаша — 9 душа, Прошка Велаша — 3 душе, Шћепана Поробића — 9 душа, Вилипа Поробића — 12 душа, Алексе Поповића — 5 душа, Бура Шћепанова — 5 душа,²¹ Евта Попова — 10 душа, Тодора Драшкова — 7 душа, Илије Радова — 6 душа, Митра Јаковова — 6 душа, Маре Радманове — 4 душе, Николе Миланова — 2 душе, Митра Вукашинова — 3 душе, Јова Иванова — 4 душе, Јова Шћепанова — 6 душа, Руже Јованове — 1 душа, Мијата Тривкова — 9 душа, Остоје Иванова — 5 душа, Јова Беткова — 15 душа, Панта Митровића — 5 душа, Саве Вукова — 13 душа, Мијата Николина — 7 душа, Јова Перова — 4 душе, Митра Бошкова — 7 душа, Кузмана Мијатова — 2 душе, Митра Вучетина — 10 душа, Јова Алексина — 5 душа, сироте Саре — 1 душа, попа Луке — 2 душе,²² сироте Достине — 4 душе, сироте Стоје — 3 душе.

На основу овог пописног документа тадашњи кнез села Буро Брајовић требовао је со за становништво Мојдежа за ту годину, а на документу га је (по његовој молби) потписао Андрија Јово-вић, пошто је кнез био неписмен.²³

ПОДАЦИ ИЗ 1772. ГОДИНЕ

Срећом, сачуван је и пописни докуменат већ из слиједеће 1772. године. Овај је докуменат посебно важан због тога што су у њему углавном сви житељи Мојдежа — изузев само неколико случајева — пописани са својим презименима. Тако нам, међусобним упоређивањем, овај докуменат освјетљава поближе и онај из претходне 1771. године, а евентуално (гледе презимена) може

²⁰ За овај податак видјети примједбу 18.

²¹ Код имена Бура Шћепанова постоји још једна ријеч (која вјероватно означава презиме), али је тако нечитка да ју је немогуће дешифрирати.

²² Вјероватно се ради о попу Луки Лучићу, који је и саставио овај попис.

²³ ХА: фасц. СССХСП/ПУМА, лист 11.

добрим дијелом помоћи и за расвјетљавање многих података из ранијих пописа. Овај пописни докуменат сачинили су поп Лука Лучић, парох села Мојдежа, и поп Тодор Милановић. Нисмо сигурни, али нам се чини вјероватним да је већ тада и поп Тодор Милановић био свештеник у Мојдежу. Наиме, у пописном документу из 1789. године (а то је, послије овога, још једини пописни докуменат за Мојдеж који се сачувао) наводи се и да је поп Тодор Милановић парох из Мојдежа. Но, било како било, ова двојица свештеника сачинили су овај пописни документ за Мојдеж 1. марта 1772. године по старом календару. У документу наводе да су га сачинили „... по души људи који кажују и по кушенци²⁴ нашој“.

Према резултатима овог пописа укупан број становника Мојдежа у овој години износио је 540.

Презимена која се у овом попису наводе јесу: Андрић, Брајовић, Брковић, Чворовић, Думовић, Ђевеница, Ђурановић, Кецојевић, Котлаш, Кулиновић, Котленичић, Милић, Миловић, Поповић, Поробић, Радојевић, Радунчић, Режић, Шабо, Шиндик, Јуковић,²⁵ Велаш, Вилов, Влаовић, Вујачић, Вујовић, Зипанчић и Зорић.

Пописни докуменат пружа слиједеће податке:

Кнез Ђуро Брајовић — 9 душа, Сава Брајовић — 7 душа, Никола Брајовић — 7 душа, Јово Брајовић — 8 душа, Никола Брајовић — 7 душа, Раде Кецојевић — 7 душа, Вилип Кецојевић — 6 душа, Јефто Кецојевић — 5 душа, Ђуро Котлаш — 6 душа, Танасије Котлаш — 6 душа, Дамјан Кулиновић — 8 душа, Марко Кулиновић — 5 душа, Стана сирота Кулиновића — 2 душе, Јово Поповић — 6 душа, Иван Поповић — 5 душа, Алекса Поповић — 6 душа, Лазар Поповић — 5 душа, Марко Зорић — 8 душа, Пере Поповић — 10 душа, Томо Поповић — 12 душа, Васо Поповић — 5 душа, Јефто Поповић — 8 душа, Трипко Зипанчић — 4 душе, сирота Сара Зипанчић — 2 душе, Васо Зипанчић — 4 душе, Ђуро Зипанчић — 5 душа, Ђуран Зипанчић — 7 душа, Симо Брајовић — 7 душа, Тодор Думовић — 3 душе, Милош Думовић — 8 душа, Симо Думовић — 3 душе, Никола Котленичић — 4 душе, Шћепан Чворовић — 7 душа, Томан Чворовић — 4 душе, Иван Брковић — 12 душа, Марко Влаовић — 13 душа, Никола Влаовић — 6 душа, Јово Влаовић — 3 душе, Сава Миловић — 2 душе, сирота Стане Миловић — 4 душе, Станиша Радунчић — 8 душа, Пере Радунчић — 8 душа, Марко Вујовић — 9 душа, Андрија Брковић — 3 душе, Сава Вујовић — 13 душа, сирота Достина Јуковића — 3 душе,²⁶ Мијат Вујовић — 8 душа, Кузман Јуковић — 3 душе, Митар Режић — 12 душа, Проко Велаш — 4 душе, Јово Режић — 4 душе, сирота Стоја Режића — 3 душе, Симо Велаш — 9 душа, Остоја Јуковић — 5 душа, Јово Јуковић — 4 душе, сирота Ружа Јуковић —

²⁴ По кушенци = по савјести.

²⁵ Ово презиме у документу пише се додуше ћијек као „Уковић“, но вјерујемо да би се могло радити о презимену Јуковић (?).

²⁶ Види биљешку 25.

1 душа, Јово Поробић — 15 душа, Шћепан Поробић — 8 душа, Вилип Поробић — 11 душа, Јово Поробић — 11 душа, Мијаило Шабо — 4 душе, Митар Вилов — 8 душа, Перо Вилов — 4 душе, Глиго Милић — 5 душа, Сава Миловић — 7 душа, сирота Мара Миловић — 3 душе, Митар Бевеница — 4 душе, Симо Бевеница — 6 душа, Никола Бевеница — 2 душе, Васо Бевеница — 5 душа, Никола Бевеница — 4 душе, Тодор Милић — 6 душа, сирота Сара Милић — 4 душе, Буро Милић — 5 душа, Вуко Вујачић — 5 душа,²⁷ Јово Бурановић — 8 душа, Перо Андрић — 8 душа, Милутин Радојевић — 2 душе, Илија Андрић — 4 душе, Данило Андрић — 3 душе, Сава Андрић — 4 душе, Лазар Андрић — 6 душа, Сава Шиндик — 4 душе, Андрија Шиндик — 2 душе, Тодор Драшков — 7 душа, Илија Радов — 7 душа, Митар Бошков — 7 душа, Мијат Тривко(в) — 6 душа, Митар Јаковов — 6 душа, поп Лука — 4 душе,²⁸ сирота Јела — 2 душе.²⁹

На оригиналу пописног документа је изведен збир од 539 душа. Међутим, тачним сабирањем горњих података добија се збир од 540, па се очигледно овде радило о грешки у сабирању од стране пописивача.

На основу података из овог пописног документа кнез села Мојдежа Буро Брајовић извршио је 27. маја исте године требовање соли за пописано становништво.³⁰

ПОДАЦИ ИЗ 1789. ГОДИНЕ

У периоду од 1772. па до 1789. године извршено је неколико пописа за села Топаљске комунитади. Тако посигурно знамо да је пописа било у годинама 1773, 1777. и 1778, јер се из ових година сачувало нешто пописних докумената и то само за поједине дијелове (и села) Комунитади. Међу њима не налазе се документи о попису села Мојдежа (највјероватније су изгубљени током времена). Према томе, први пописни докуменат за село Мојдеж на којег наилазимо и који је остао сачуван након 1772. године јесте овај из 1789. године. Наравно, и овај докуменат о попису (као и сви досадашњи који су се односили на Мојдеж) писан је ћирилицом, а сачинио га је тадашњи парох села Мојдежа Теодор Милановић 1. марта 1789. године. На документу нема ознаке из које

²⁷ У оригиналу пописног документа иза овог податка (о породици Вука Вујачића) стајао је податак „Марко Перов — 2 душе“, па је касније овај податак препртан, а изнад тога написано „нулати“ (што значи: поништено, анулирано).

²⁸ Ради се највјероватније о попу Луки Лучићу (који је, заједно са попом Тодором Милановићем, саставио овај докуменат). Знамо, наиме, да је поп Лука Лучић у то вријеме био парох у Мојдежу.

²⁹ То је она иста Јела чије презиме смо (додуше без довољно сигурности за апсолутну тврђњу) у ранијем попису прочитали као: Жариновић. Види билешку 18.

³⁰ ХА: фасц. СССХСII/ПУМА, лист бр. 14.

би се могло видјети да ли је датирање извршено по старом или по новом календару, али вјерујемо да је и овдје датирање извршено по старом календару, као што је то био и раније редовито случај (тим прије што је докуменат сачинио православни свештеник, а они су практицирали датирање вршити по старом календару).

Презимена која у овом пописном документу сријетамо јесу: Андић, Брајовић, Бркановић, Думовић, Бевеница, Кецоевић, Котлаш, Кулиновић, Милић, Миловић, Париез, Поповић, Поробић, Радковић, Радунчић, Режић, Шабо, Шиндик, Велаш, Вилов, Вујовић, Зипанчић и Зорић.

Пописни докуменат за ову годину даје сиједеће податке о становништву Мојђека:

Кнез Никола Брајовић — 9 душа, Сава Брајовић — 12 душа, Никола Брајовић — 9 душа, Мијат Брајовић — 6 душа, Раде Кецоевић — 8 душа, Марко Кецоевић — 6 душа, Јово Кецоевић — 3 душе, Буро Котлаш — 4 душе, Јово Котлаш — 2 душе, Танасије Котлаш — 6 душа, Борђе Кулиновић — 7 душа, Тодор Кулиновић — 3 душе, Алекса Поповић — 6 душа, Сава Поповић — 2 душе, Pero Поповић — 4 душе, Лазар Поповић — 8 душа, Никола Зорић — 8 душа, Васо Зипанчић — 3 душе,³¹ Мијат Зипанчић — 5 душа, Јоко Зипанчић — 3 душе, Мијат Думовић — 5 душа, Симо Думовић — 3 душе, Сава Думовић — 6 душа, Тодор Бркановић — 7 душа, Тодор Радковић — 7 душа, Симо Брајовић — 7 душа, Јоко Брајовић — 8 душа, Јоко Влаовић — 6 душа, Косто Влаовић — 2 душе, Илија Влаовић — 6 душа, Никола Влаовић — 3 душе, Алекса Влаовић — 2 душе, Митар Миловић — 1 душа, Спасоје Радунчић — 8 душа,³² Илија Радунчић — 6 душа, Марко Вујовић — 4 душе, Косто Вујовић — 6 душа, Ристо Вујовић — 4 душе, Јована Вујовића — 2 душе, Мијат Вујовић — 6 душа, Јово Вујовић — 10 душа, Pero Режић — 14 душа, Симо Режић — 7 душа, Јоко Режић — 2 душе, Проко Велаш — 5 душа, Игњат Велаш — 4 душе, Глиго Поробић — 6 душа, Шћепан Поробић — 11 душа, Марко Поробић — 6 душа, Pero Поробић — 5 душа, Тодор Поробић — 7 душа, Јово Париез — 11 душа, Марко Шабо — 8 душа, Pero Вилов — 5 душа, Митар Вилов — 6 душа, Сава Миловић — 6 душа, Кристо Миловић — 3 душе, Симо Бевеница — 7 душа, Васо Бевеница — 4 душе, Никола Бевеница — 2 душе, Вуко Бевеница — 6 душа, Илија Милић — 5 душа, Стане Милића — 4 душе, Јоко Андић — 5 душа, Марко Андић — 2 душе, Данило Андић — 4 душе, Томана Андића — 1 душа, Мио Андић — 8 душа, Сава Шиндик — 4 душе,³³ Андија Шиндик — 5 душа,

³¹ У оригиналу је (очигледно омашком у писању) записано „Зипачић“ уместо: Зипанчић.

³² И овде је у оригиналу (свакако грешком у писању) записано „Радучић“ уместо: Радунчић.

³³ Пописивач је понекад чинио грешке у писању испуштајући по једно слово. Тако је и овде у ориг. документу омашком написао „Шидик“ уместо: Шиндик (како би исправно требало да стоји).

Сава Јованов — 5 душа, Јово Перов — 6 душа, Томо Савин — 5 душа, Васо Лучин — 6 душа, Евто Попов — 13 душа, Никола Савин — 5 душа, Илија Шћепанов — 2 душе, Симана Андрина — 3 душе, Јоко Томанов — 3 душе, Симо Илин — 4 душе, Сава Буранов — 2 душе, Мато Перов — 4 душе, Јово Митров — 10 душа, Остоја Иванов — 5 душа, Јово Иванов — 3 душе, Мијат Тривков — 8 душа, Симана Лучина — 5 душа, Сава Шћепанов — 6 душа, Вуко Вујачин — 9 душа, Мато Симов — 2 душе, сирота Стане — 1 душа, сирота Маре — 2 душе, Јово шумар — 6 душа,³⁴ Татар Јаков — 4 душе,³⁵ сирота Стане — 1 душа.

Према горњим подацима укупан број становника Мојдежа у 1789. години износио је 506.

Из једне службене забиљешке на документу, који је по налого-
гу и у име кнеза Николице Брајовића написао Никола Дуковић³⁶
(јер је кнез био неписмен), види се да је на основу овог пописног
документа споменути кнез села требовао со за пописано станов-
ништво, преко тадашњег канцелијера Комунитади топаљске Ми-
тре Мирковића, али биљешка није датирана (стоји само: „Данас
примих...“ итд.). Других биљежака на документу нема.³⁷

³⁴ Аржимо да се овде ради о надимку према занимању, а не о прези-
мениу.

³⁵ Вјерујемо да би се и овде могло радити о надимку, а не о прези-
мениу (мада у то нисмо сигурни).

³⁶ Овај Никола Дуковић се иначе никадје не спомиње у попису. Логич-
но би ипак било очекивати да је то био неки од пописаних житеља села
Мојдежа. У попису, међутим, на једном мјесту наилазимо на податак: „Сава
Думовић — 6 душа, Никола Савин — 5 душа...“ Није искључено да се
оваје радио о том Николи, вјероватно сину Саве Думовића. Према томе
(ако би се ова претпоставка прихватила) његово би презиме било Думовић,
а не Дуковић, што би указивало на још једну грешку у писању код попи-
сивача. Наравно, ово све као евентуално и донекле вјероватно, јер за
категоричку тврђњу нам недостају чвршћи докази.

³⁷ ХА: фасц. СССХСVII/ПУМА, лист бр. 6.

R é s u m é

LES HABITANTS DE MOJDEŽ DANS LA SECONDE MOITIÉ DU XVIIIe SIECLE.

Dr. Đorđe MILOVIĆ

Sur la base des recherches jusqu'à présent inconnues des archives vénitiennes du XVIIIe siècle (période de la domination vénitienne à Boka Kotorska), conservées aux archives de Herceg-Novi, l'auteur donne des exposés au sujet des habitants du village de Mojdež (qui à cette époque faisait partie de la — ainsi dite — Komunitadi de Topla) et ceci pour les années 1751, 1758, 1763, 1771, 1772 et 1789. Les documents sont conservés rien que pour les années plus haut citées.

Pour chaque année particulièrement, avec les remarques nécessaires et les commentaires scientifiques, l'auteur donne la liste des noms trouvés dans le document retrouvé, ensuite il donne des détails pour les familles inscrites in extenso.